

Przemówienie 8 listopada 2020 roku na uroczystości z okazji Święta Niepodległości w kościele św. Agaty w St. Louis.

Dziękuję gospodarzowi naszego spotkania, Księdzu Stanisławowi, za zorganizowanie i prowadzenie tej podniosłej uroczystości, dziękuję członkom naszej parafii i działaczom Kongresu Polonii Amerykańskiej za pomoc w jej organizacji, dziękuję wszystkim za przybycie i w niej uczestniczenie.

Nasza uroczystość poświęcona jest uczczeniu 102-giej rocznicy Odzyskania Niepodległości. Wszyscy pamiętamy nasz Bal Niepodległości sprzed dwóch lat, bal, który świetnie się udał i który chcemy powtórzyć, może już za rok.

Jak wiemy, co roku o tej porze Polacy na całym świecie świętują Odzyskanie Niepodległości, odzyskanie własnego Państwa. Państwa Polskiego, które powstało ponad tysiąc lat temu. Dlaczego więc musieliśmy tę niepodległość odzyskiwać?

Podstawowe fakty wszyscy znamy ze szkoły. Polska straciła niepodległość na skutek zorganizowanej grabieży trzech swoich sąsiadów: Rosji, Prus i Austrii. Do zaborów dopuściła słabość ówczesnej Polski. Przez ponad sto lat zaborcy bezlitośnie i krwawo tłumili wszelkie próby odzyskania niepodległości. Pomimo wielu różnic zgodni byli w jednym: Polska nie może się nigdy odrodzić!

Ale ich nieustająca zaborczość a także strach jednych przed zakusami drugich w końcu doprowadziły pomiędzy nimi do wojny, którą potem nazwano Pierwszą Wojną Światową. W tej wojnie brało udział brali udział Polacy, setki tysięcy Polaków, i to po obu stronach frontu. Ich tragedia polegała na tym, że walczyli pod przymusem, w mundurach obcych zaborczych armii.

Ale był wszakże jeden wyjątek – już na początku wojny, z Krakowa do Kielc na wojnę z Rosją wyruszył polski oddział pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. To był załęczek Legionów Polskich, pod polską wojskową komendą. Legiony te wyróżniły się swoją walecznością w wielu bitwach na terenach dawnej Rzeczypospolitej: od Tatr aż po tereny dzisiejszej Ukrainy i Białorusi.

Wielka Wojna trwała cztery lata. Zginęły miliony żołnierzy i cywilów. Pod jej koniec w Rosji wybuchła krwawa wojna domowa. Bolszewicy, by rozprawić się ze swoimi wewnętrznymi wrogami podpisali zawieszenie broni z kajzerowskimi Niemcami. Oddali im olbrzymie tereny od Estonii i Łotwę, przez Litwę, po Białoruś i Ukrainę do samego Morza Czarnego. Niemcy uwięzili Piłsudskiego, bo nie zgodził się złożyć im przysięgi na wierność. Legiony internowano. Na terenie całej dawnej Rzeczypospolitej od Rygi i Wilna, przez Mińsk, Kijów, aż do Odessy stacjonowało parę milionów niemieckich żołnierzy. Sprawa niepodległości Polski wydawała się beznadziejna.

A jednak taka nie była. Niemcy przerzucili na front francuski większość swoich żołnierzy ze wschodu. Planowali, że ich ostatnia ofensywa złamie opór Francuzów i Anglików i że Niemcy zwyciężą. A to byłby koniec naszych marzeń o niepodległości. Ale tak się nie stało. We Francji był już ponad milion żołnierzy amerykańskich i to ich pomoc sprawiła, że Alianci pokonali i Niemcy i Austrię. W Niemczech zaczynały się rozruchy, groziła rewolucja. 11 listopada pod Paryżem podpisano zawieszenie broni, które właściwie oznaczało kapitulację Niemiec.

W tym czasie te wojska niemieckie, które pozostawiono na spokojnym teraz wschodnim froncie zaczynały się również burzyć. Chciały demobilizacji i powrotu do domów. Rząd niemiecki, widząc, że sytuacja wybuchowa zwolnił z internowania jedyne go człowieka, który miał autorytet i stojącą za nim wojskową siłę, by przywrócić porządek na Wschodzie. Był to Józef Piłsudski. Piłsudski przybył do Warszawy i przejął władzę od niemieckiego namiestnika. Natychmiast zaczęto odtwarzać polskie oddziały wojskowe. Wynegocjonowano pokojowy powrót wojsk niemieckich do Niemiec. Piłsudski przesłał do wszystkich ważniejszych państw depeşe o powstaniu Niepodległego Państwa Polskiego.

Tak odrodziła się Polska.

Oczywiście, ten proces odradzania nie zakończył się w listopadzie. Żadna z granic Polski nie była wtedy ustalona. Wkrótce zaczęło się Powstanie Wielkopolskie, potem walki o Lwów, o Wilno, powstania śląskie, w końcu wojna z Sowietami. Dopiero w 1921 roku, po podpisaniu traktatu z Sowiecką Rosją, Polska mogła odetchnąć. Wywalczyła niepodległość.

Czy Piłsudski sam odzyskał dla nas niepodległość? Oczywiście, że nie. Wielkie zasługi dla odzyskania niepodległości miał Ignacy Paderewski, Roman Dmowski, Wincenty Witos, Wojciech Korfanty i wielu, wielu innych działaczy wojskowych i społecznych. Teraz pomniki tych bohaterów zdobią wiele placów w polskich miastach i miasteczkach.

Ale wiecie moi Państwo komu także należą się takie pomniki? Takie pomniki należą się polskim kobietom. Matkom naszych bohaterów. Matkom, babkom, siostrze, ciotkom – bo to one

wychowały naszych bohaterów, wykształtowały ich na polskich patriotów. Duch w narodzie polskim nie zginął przez ciemne lata zaborów również dzięki wysiłkom tysięcy nauczycielek i nauczycieli, księży i sióstr zakonnych, poetek i pisarzy. I kiedy przyszła odpowiednia chwila ci ludzie odpowiedzieli na nią tak, jak było trzeba. To dlatego Piłsudski miał ten wielki autorytet i tę siłę wojskową, która za nim stała. To dlatego Polska odzyskała wtedy niepodległość.

A co teraz? Wiemy, że nic, co trwa, nie musi trwać wiecznie. Naszą polską niepodległość trzeba podtrzymywać i dzisiaj, i za rok, i za sto lat. Robią to Polacy w kraju. I robimy to my tutaj, w St. Louis. Robimy to chodząc do polskiego kościoła, robimy to posyłając nasze dzieci do polskiej szkoły, śpiewając w polskim chórze, organizując i uczestnicząc w polskich piknikach i zabawach, chodząc do polskiego teatru, na polski koncert, czy na wystawy polskich artystów.

Dziękuję Wam Wszystkim za tę codzienną pracę, za zwykły trud, za wzajemną sympatię i pomoc. Żaden z tych wysiłków nie jest zbyt mały, każdy jest potrzebny, każdy przyczynia się do dalszego rozwoju polskiej kultury, polskiej tożsamości i polskiej niepodległości. Teraz my wychowujemy następne pokolenia, wśród których wznoszą się przyszli sławni uczeni, wynalazcy, przedsiębiorcy, sportowcy, działacze - przyszłe wielkie Polki i i wielcy Polacy.

Dziękuję Państwu za obecność i za uwagę.

Wojciech Golik

Honorowy Konsul RP